

Politie misbruikt eigen nationale databank als 'geheime Google', en zo kunnen ze (te) veel te weten komen

Nikolas Vanhecke

Zonder reden de gegevens van de poetsvrouw, collega's of zichzelf opzoeken: het mag niet, maar politiemensen draaien er hun hand niet voor om. De verkeerde omgang met de data begint al in de opleiding.

Een inspecteur van de politie wilde via een poetsfirma een schoonmaakster in dienst nemen. Samen met een medewerkster van die firma ging een poetshulp langs in de woning van de politiemans en zijn echtgenote. Ze hadden een gesprek waarbij geen problemen waren, en wisten toen ook niet dat de man bij de politie werkte.

Wat later kreeg de firma telefoon van de man, met de vraag of ze de identiteitsgegevens van de toekomstige poetshulp eens konden doorspelen. Hij kreeg die en belde daarna terug naar het schoonmaakbedrijf. Tijdens dat telefoontje zei hij dat hij bij de politie werkte, betichtte hij de firma van illegale praktijken en dreigde hij de sociale inspectie op hen af te sturen.

Daarop diende de firma een klacht in tegen de politiemans. Tijdens het onderzoek bleek dat hij de gegevens van de poetshulp, de zaakvoerder en de medewerkster had ingegeven bij verschillende databanken die de politie voor haar werk gebruikt, waaronder de massieve Algemene Nationale Gegevensbank (ANG).

Geheime Google

Zulke opzoeken zijn strikt verboden voor de politie. Toch komt het geregeld voor, stelt het Controleorgaan op de Politie Informatie (zeg maar de privacycommissie voor de politie) vast. In een rapport dat donderdag uitkwam, legt dat controleorgaan aan de hand van een aantal specifieke gevallen bloot hoe politiemensen de gegevensbank als een soort van 'geheime Google' gebruiken. Tegelijk maken ze dat bezwarende gegevens over zichzelf amper te vinden zijn.

Tekenend is wat er gebeurde met de pv's over een lockdownfeestje op een commissariaat van de politiezone Brussel-West, tijdens de tweede covidgolf. Foto's van politiemensen in uniform rond drie gourmetstellen raakten verspreid via sociale media, waarna een onderzoek startte en er dus pv's werden opgemaakt. De feiten kwamen op zo'n manier terecht in de ANG dat er geen duidelijke link meer bestond tussen de politiemensen en het lockdownfeestje. 'Dat is in strijd met het gelijkheidsbeginsel op het vlak van verwerkingen in de ANG', oordeelt het Controleorgaan. Voor burgers blijft de link in de databank tussen henzelf en feiten in een pv wel bestaan. Pas na tussenkomst door het Controleorgaan zette de politiezone dat recht.

In een andere onderzochte casus was de vaststelling dat het 'een doelbewuste politiek' is om strafbare feiten door de eigen politiemensen niet in de databank op te slaan. Dat deed zich voor bij 'een grootstedelijk korps'. Om welk het precies gaat, geeft het Controleorgaan om privacyredenen niet vrij. Tijdens een onderzoek naar politiemensen die data over zichzelf opzochten (wat ook niet mag), stootten de controleurs op een richtlijn waarin stond dat de gegevens over verdachte politiemensen niet in de databank hoorden. "Dat is niet aanvaardbaar en zonder meer choquerend", luidt het oordeel.

De problematische en zelfs onwettige omgang met de data in de nationale gegevensbank begint al tijdens de politie-opleidingen. Lesgevers zeggen tegen de politiemensen in opleiding dat ze

zichzelf mogen opzoeken om vertrouwd te raken met het systeem. Dat leidt ertoe dat aspiranten kunnen vaststellen dat er een onderzoek tegen hen loopt, terwijl dat geheim moest blijven. “Deze praktijk is uiteraard onaanvaardbaar.” Een andere foute praktijk is dat politiemensen een pv opstellen met zichzelf als slachtoffer en naar aanleiding daarvan hun gegevens in de databank opzoeken.

“De casussen in ons rapport zijn representatief voor meldingen die we vaker krijgen”, zegt Frank Schuermans, voorzitter ad interim van het Controleorgaan. “Ik vrees dat het om een ruimer verspreide problematiek gaat. Bij het Comité P en de Algemene Inspectie komen hierover ongetwijfeld ook klachten binnen. We hebben ons rapport doorgestuurd naar onder anderen de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken met de oproep iets te doen aan deze problematiek. Dat begint bij de bestaande regels toe te lichten. Het moet ook onmogelijk worden om als slachtoffer van bepaalde feiten zelf het pv op te stellen.”